

КАВОВИЙ РЕФРЕШМЕНТ ЯК ВИД РЕКРЕАЦІЇ

COFFEE REFRESHMENT AS A FORM OF RECREATION

Мендела І. Я.

Кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри готельно-ресторанної та курортної справи,
Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника,
м. Івано-Франківськ, Україна
ORCID: 0000-0002-7282-643X

Iryna Mendela

Ph.D., Associate Professor,
Associate Professor of Hotel- Restaurant and Resort Business,
Vasyl Stefanyk Precarpathian national University,
Ivano-Frankivsk, Ukraine

Проаналізовано вплив кавового рефрешменту на глобальний ринок кави та розглянуто його значення як нового виду рекреації. Досліджено особливості кавового ринку, збільшення популярності кавових закладів, спеціалізованих на кавовому рефрешменті. Акцентується увага на унікальному досвіді споживання кави, розширеному асортименті напоїв та різноманітних методах її приготування. Проаналізовано інноваційний підхід до рекреації з кавою, який дозволяє кавовим закладам забезпечити собі конкурентну перевагу та привабливість для клієнтів. Вивчено наукові дослідження, які підтверджують позитивний вплив кавового оздоровлення на фізичне та психічне здоров'я споживачів, а також його значення для підвищення продуктивності праці. Серед переваг появи кавових закладів, спеціалізованих на кавовому рефрешменті, виділено диференціацію та унікальність пропозицій, що забезпечують повернення уваги клієнтів. Приділено увагу креативності та інноваціям у підходах до приготування та подачі кави, що додає закладам привабливості та підвищення ймовірності повторного відвідування клієнтами. Зазначено, що підвищення обсягу кавових закладів сприяє попиту на кавові послуги та підвищує продуктивність ринку. Зазначено, що розвиток кавового рефрешменту сприяє зайнятості та підвищенню кваліфікації робочої сили, спонукаючи до освоєння нових методів управління та маркетингу.

Ключові слова: кави; ринок; рефрешмент; інновація; креативність; інвестиція.

The impact of coffee refreshment on the global coffee market is analyzed and its importance as a new type of recreation is considered. The peculiarities of the coffee market, the increase in popularity of coffee establishments specializing in coffee refreshment are studied. Emphasis is placed on the unique experience of coffee consumption, an expanded range of beverages and various methods of its preparation. An innovative approach to recreation with coffee, which allows coffee establishments to ensure a competitive advantage and attractiveness for customers, is analyzed. Scientific studies have been studied that confirm the positive effect of coffee improvement on the physical and mental health of consumers, as well as its importance for increasing labor productivity. Among the advantages of the appearance of coffee establishments specializing in coffee refreshment, the differentiation and uniqueness of offers that ensure attracting the attention of customers are highlighted. There is also the importance of an expanded range of coffee drinks that satisfy a variety of taste preferences. Emphasis is placed on creativity and innovation in approaches to coffee preparation and serving, which adds to the attractiveness of establishments and increases the likelihood of repeat visits by customers. It is noted that the coffee renewal affects the economic sector, creating new opportunities for business development. Thus, increasing the volume of coffee establishments contributes to the demand for coffee services and increases market productivity. The introduction of innovations in coffee refreshment increases the volume of own coffee production, which stabilizes the market in a period of crisis, logistical problems and crop failures. It is noted that the development of coffee refreshment contributes to employment and higher qualification of the workforce, encouraging the development of new management and marketing methods. In general, not only the economic impact of coffee refreshment, but also its socio-cultural significance for modern society has been investigated. It is worth noting that the trend of communication in public catering establishments has become an integral part of the life of urban youth and the general population. Cultural features of coffee refreshment caused new trends in the consumption of coffee drinks. Consumers increasingly appreciate the quality of coffee, the origin of coffee beans and the roasting process. This encourages establishments offering the aspect of coffee renewal to act more responsibly and pay attention to the ethical coffee business, which contributes to the development of sustainable and environmentally conscious consumption.

Key words: coffee; market; refreshment; innovation; creativity; investment.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Кавовий рефрешмент, без сумніву, здобуває все більшу популярність на глобальному ринку кави, а також стає значним видом рекреації для споживачів. Кавовий ринок – це динамічна і широка галузь, яка постійно розвивається та вдосконалюється. Особливість кавового ринку в його глобальному характері.

Переваги закладів, що спеціалізуються на кавовому рефрешменті, недооцінити не можна. Вони створюють приємну та затишну атмосферу, де клієнти можуть насолоджуватися різноманітними сортами кави. Необхідно звернути увагу щодо інноваційних підходів до приготування та споживання кави. Залучення кавового рефрешменту має позитивний вплив на продуктивність праці і фізичне та психічне здоров'я суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор. Воробійов К. С., Гуржій Н. М. [1] розглядають тенденції та перспективи ринку кави в Україні. Духницький Б. В. [2] займається дослідженням основ функціонування ринку кави та чаю в Україні. Крахмальова Н. А., Хаян І. [5] досліджують особливості функціонування ринку кави в Україні. Карнаушенко А. С. [4] вивчає кавову індустрію України.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Існує велика кількість наукових досліджень, які присвячені каві та її впливу на організм, на сьогоднішній день, але наукових праць, спеціально присвячених кавовому рефрешменту немає. Поняття кавового рефрешменту, як нового виду рекреації, може бути не зовсім новим, але досліджується не настільки широко, як інші аспекти кави..

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Основним завданням статті є дослідження впливу кавового рефрешменту на глобальний ринок кави та розгляд його як нового виду рекреації. Необхідно розглянути особливості кавового ринку, переваги та значення появи закладів, які спеціалізуються на кавовому рефрешменті. Потрібно показати інноваційні підходи до приготування кави та її споживання, а також відзначити позитивний вплив кави на продуктивність праці і фізичне та психічне здоров'я суспільства. Закономірно, що кава стає економічним фактором для галузі, забезпечуючи конкурентну перевагу закладів та підвищення обігу кавових продуктів. Підкреслимо важливість розвитку кавової культури, підвищення рівня якості життя споживачів і стабільності кавового ринку в сучасному світі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Кава є одним із найбільш цінних сільськогосподарських продуктів у світі, що має значний вплив на економіку країн-виробників. Кавовий ринок створює мільйони робочих місць у кавових регіонах та є важливим джерелом експортних доходів. Такий ринок підтримує десятки мільйонів сімей по всьому світу, допомагаючи забезпечити стійкий економічний розвиток і підвищення життєвого рівня населення. Каву сучасні люди почали вживати давно, але набагато пізніше, ніж чай, який заварюється і п'ється протягом тисячоліть [7].

Ринок кави є одним із найбільш динамічних та конкурентоспроможних ринків у світі. Завдяки зростаючому інтересу до кави серед споживачів, з'явилася потреба в інноваціях, які б додавали цінність цьому напою. Кавовий рефрешмент став відповіддю на цю потребу, привернувши увагу широкого загалу, від молоді до досвідчених професіоналів.

Кавовий рефрешмент – це інноваційний підхід до рекреації, який не тільки задовольняє смакові вподобання, але й відкриває нові економічні перспективи, який тільки нещодавно з'явився на ринку. Замість традиційних методів відпочинку, кавовий рефрешмент став популярним способом підвищити якість життя та сприяти здоров'ю.

Проте війна в Україні вплинула на фінансовий статус українців, тому вони почали обмежуватися в споживанні та погіршилась якість їх життя. За даними дослідження Kantar, кожен другий українець (51%) вдається до економії. Так, 25% респондентів перестали купувати каву в кав'ярні [8].

Україні для задоволення попиту на каву необхідно її імпортувати з інших країн. Обсяги імпорту кави в Україні більш, ніж у 130 разів перевищують обсяги експорту [1, с.71]. Але збільшення обсягів власного виробництва кавових напоїв підвищує продовольчу забезпеченість України цим продуктом, зрівноважує ринок від різких цінних коливань, тобто виступає стабілізуючим фактором у період валютних криз, логістичних проблем, неврожаю тощо, підвищує зайнятість населення, кваліфікацію робочої сили, оскільки дає можливість оволодіти новими методами управління і маркетингу, а також заміщає імпорт готових кавових продуктів, частково покращуючи сальдо торговельного балансу країни [5, с.86].

Відповідно до місячного звіту ринку кави, то загальний експорт розчинної кави зріс на 24,6% у травні 2023 року до 1,07 млн мішків проти 0,86 млн мішків у травні 2022 року та експорт смажених зерен знизився на 4,8% у травні 2023 року до 72 925 мішків порівняно з 68 003 мішками у травні 2022 р [10]. Глобальний ринок кави має низку особливостей, які виділяють його серед інших ринків продовольчих товарів [3, с.27]. Це висока конкуренція, значна залежність від кліматичних

умов, глобальні соціальні та екологічні виклики, різноманітність сортів та смаків, вплив культурних традицій тощо. А це, в свою чергу, впливає на конкурентоспроможність країни та компаній і вимагає збалансованого підходу до вирішення соціальних та екологічних питань.

Поява кавових закладів, які спеціалізуються на кавовому рефрешменті, створило нові економічні можливості для галузі. Такі заклади пропонують унікальний досвід споживання кави, розширюючи асортимент напоїв та використовуючи різні методи приготування. Інноваційний підхід до рекреації з кавою забезпечує цим закладам конкурентну перевагу та привабливість для клієнтів. Є помітні переваги таких закладів:

- Відмінність та винятковість. Кавові заклади, які спеціалізуються на кавовому рефрешменті, вирізняються поміж конкурентів, позиціонуючи себе на ринку та пропонуючи клієнтам унікальний досвід споживання кави.

- Оптимальність асортименту. Кавові заклади задовольняють потреби клієнтів з максимально корисним для них ефектом.

- Інноваційність та креативність. Кавові заклади постійно впроваджують сучасні технологічні рішення та реалізують креативні маркетингові ідеї, які приваблюють клієнтів.

- Прибутковість закладів. Активізація інноваційної діяльності кавових закладів сприятимуть підвищенню прибутковості вказаних закладів.

- Лояльність клієнтів. Більшість відвідувачів кавових закладів – це їх постійні клієнти, тому в закладі має бути передбачена програма лояльності, що створюватиме емоційний зв'язок між клієнтом та закладом.

- Конкурентоспроможність закладів. Кавові заклади, які спеціалізуються на кавовому рефрешменті, здебільшого є конкурентоспроможними, тому що вже займають успішну нішу ринку.

Значущі переваги можуть відчутно зміцнити перевагу на ринку кавових закладів та залучити більшу кількість клієнтів. Спеціалізація на кавовому рефрешменті дозволяє закладам виділитися серед інших, позиціонуватися та бути конкурентоспроможним. Додатковий асортимент кавових напоїв, що пропонується через споживання, може задовольнити різноманітні смакові вподобання клієнтів, що забезпечує залучення більш широкої аудиторії. Крім того, інноваційні підходи до приготування та подачі кави, які використовують у кав'ярнях, підсилюють креативність закладів, що може спонукати відвідувачів до повторного відвідування. Усі ці переваги сприяють підвищенню лояльності клієнтів та збільшенню обігу, що відзначає заклади серед конкурентів та забезпечує їм збільшення прибутку. Проте, потрібно відзначити, кава має абсолютно

різний смак – у кожної кави свій характер, що залежить від її обсмажування, країни походження, методу обробки, приготування та подачі [6].

Наукові дослідження підтверджують, що помірне споживання кави позитивно впливає на робочу продуктивність. Більше того, включення кавового рефрешменту в робочий день сприяє зняттю втоми та покращує концентрацію уваги. Це може мати прямий вплив на ефективність праці та, відповідно, на економічні результати. Кавовий рефрешмент, заснований на дотриманні правильних порцій та збалансованих рецептів, дозволяє підтримувати оптимальний рівень енергії та зосередженості, що, у свою чергу, сприяє підвищенню продуктивності працівників.

Кавовий рефрешмент може стати ефективним інструментом для підвищення продуктивності праці, а також для створення більш комфортного робочого середовища та мотивації працівників.

Запровадження кавового рефрешменту також стимулює попит на кавові послуги. Індивідуальні підходи до приготування та споживання кави, зокрема процеси приготування кави, стають популярними серед клієнтів, що може призвести до збільшення обігу кавових закладів (здебільшого, кав'ярні і кафе) та підвищення доходів в цій галузі. Кав'ярні – не лише успішний бізнес, але й мають великий потенціал для розвитку. Культура кафе і тенденція спілкування в закладах громадського харчування стала популярною серед міської молоді [4, с.105].

Сучасний світ характеризується підвищеним інтересом до гастрономічних вражень та експериментів зі смаком. Кавові заклади, що пропонують кавовий рефрешмент, здатні задовольнити цей інтерес, розширюючи свій асортимент та впроваджуючи нові методи приготування кави. Це дає додатковий стимул для того, щоб клієнти поверталися знову, пробували нові напої та насолоджувалися якісною кавою.

Крім того, запровадження кавового рефрешменту може сприяти розширенню аудиторії закладу, включаючи клієнтів, які раніше не були активними шанувальниками кави. Такий підхід привертає нових клієнтів, що сприяє збільшенню прибутку та довгостроковому успіху кав'ярень.

На ринку кави, де люди цінують якість, індивідуальність та особливості гастрономічного споживання, кавовий рефрешмент є не лише успішним бізнесом, але й має великий потенціал для розвитку та підвищення привабливості кавових закладів. Власник кав'ярні повинен розуміти всі тонкощі визначення якості продукту, щоб підтримувати власний бізнес. Так знайдеться аудиторія, яка розділить його принципи роботи, правила і критерії, за якими він оцінює каву [9]. Впровадження інноваційних підходів до кави

може стати ключовим фактором, який допоможе зберегти та збільшити успіх кавового бізнесу у майбутньому. В Україні на ринку кави працюють як великі транснаціональні гравці, так і малі підприємства, орієнтовані на вузький сегмент споживачів [2, с.61].

Кавовий рефрешмент – це не тільки новий вид рекреації, але й важливий економічний фактор в галузі кавового ринку. Він створює нові можливості для розвитку бізнесу та привертає увагу споживачів до унікального досвіду споживання кави. Крім того, наукові дослідження підтверджують позитивний вплив кавового рефрешменту на фізичне та психічне здоров'я суспільства.

Новаторські методи приготування та естетична презентація кавових напоїв привертають увагу клієнтів, створюючи позитивний споживчий досвід і сприяючи підвищенню лояльності. Це робить кавовий рефрешмент особливим для розвитку кавової галузі, дозволяючи кав'ярням підкреслити свою унікальність та конкурентні переваги на ринку.

Завдяки взаємодії кавового рефрешменту, як інноваційного виду рекреації, та його позитивного впливу на здоров'я та продуктивність праці, кавовий ринок знаходиться в центрі підвищеного інтересу для підприємців та споживачів. Він стає не лише джерелом задоволення для любителів кави, але й привабливим інвестиційним сектором зі значним потенціалом для зростання та розвитку.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Кавовий рефрешмент створює нові можливості для розвитку кавового бізнесу та привертає увагу споживачів до унікального досвіду споживання кави. Наукові дослідження підтверджують позитивний вплив кавового відновлення на фізичне та психічне здоров'я суспільства, що може мати прямий вплив на ефективність праці та економічні результати. Глобальний ринок кави характеризується високою конкуренцією, залежністю від кліматичних умов, соціальними та екологічними викликами, різноманітністю сортів та культурним впливом. Кавовий рефрешмент має потенціал стати ключовим чинником для успішного розвитку кавової галузі та підвищення рівня задоволення споживачів у сучасному світі.

Кавовий рефрешмент створив нові економічні можливості для кавової галузі, успіх закладів залежить від унікальності, креативності та здатності задовольняти різноманітні смакові вподобання споживачів. Різноманітність кави залежить від способу обсмажування, країни походження, методу обробки, надання важливої ролі у формуванні індивідуального досвіду для клієнтів. Для кавових закладів, які спеціалізуються на кавовому рефрешменті, важливо зберегти увагу до цих деталей, які потім підкреслять унікальність та привабливість їх пропозицій.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Vorobiov, K., & Hurzhii, N. M. (2022). Rynok kavy v Ukraini: tendentsii ta perspektyvy [Coffee market in Ukraine: trends and prospects]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*, 40, 67-79. doi:10.32782/2524-0072/2022-40-67 [in Ukrainian].
2. Dukhnytskyi, B.V. (2016). Osnovy funktsionuvannia rynku kavy ta chaitu v Ukraini [Basics of functioning of the coffee and tea market in Ukraine]. *Ekonomika APK – Economy of agro-industrial complex*, 2, 59-62 [in Ukrainian].
3. Zybareva, O.V., & Voroniuk, T.A. (2018). Rynok kavy v Ukraini: potochnyi stan ta perspektyvy rozvytku [Coffee market in Ukraine: current state and development prospects]. *Ekonomichnyi forum – Economic Forum*, 1, 25–30 [in Ukrainian].
4. Karnaushenko, A. S. (2020). Kavova industriia v Ukraini: suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku [The coffee industry in Ukraine: the current situation and the prospects of development]. *Pryazovskyi ekonomichnyi visnyk – Pryazovsky Economic Bulletin*, 2 (19), 103–109. doi: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2020-2-18> [in Ukrainian].
5. Krakhmalova, N. A., & Khaian I. (2017). Formuvannia ta funktsionuvannia rynku kavy v Ukraini [Formation and functioning of the coffee market in Ukraine]. *Materialy II Vseukrainskoi naukovoï internet-konferentsii «Osvitno-innovatsiina interaktyvna platforma «Pidpriemnytski initsiatyvy» – Materials of the II All-Ukrainian Scientific Internet Conference «Educational and Innovative Interactive Platform «Entrepreneurial Initiatives»* (Kyiv, December 7, 2017) (pp. 85–89). Kyiv: KNUVD [in Ukrainian].
6. Vse pro obsmazhuvannia kavy [Everything about roasting coffee] (n.d). *Starbucks: vebсайт – Starbucks: website*. Retrieved from <https://www.starbucksathome.com/ua/story/the-roast-spectrum> [in Ukrainian].
7. Istorii pokhodzhennia kavy [History of the origin of coffee] (09.01.2021). *Kavoposhta: vebсайт – Kavoposhta: website*. Retrieved from <https://kavoposhta.com/istoriia-pokhodzhennia-kavy/> [in Ukrainian].
8. Yak viina vplynula na finansovi mozhlyvosti ukraintsiv [How the war affected the financial capabilities of Ukrainians] (30.11.2022). *news.finance.ua*. Retrieved from <http://surl.li/jnaxi> [in Ukrainian].
9. Yakisna kava – yaka vona [Quality coffee – what is it] (17.08.2021). *Ukrainska Kavova Kompaniia LTD: vebсайт – Ukrainian Coffee Company LTD: website*. Retrieved from <https://coffee-ucc.com/ua/pro-kavu-ta-chay/yakisna-kava-yaka-vona> [in Ukrainian].
10. Coffee market report. June 2023. International coffee organization (ICO). *www.icocoffee.org*. Retrieved from <http://surl.li/jnuxw>.